

het oude, kleurige „Flehite”, waar de gewelven dateren uit 1300, zijn oude stokje, waarvan Vondel zong en dat hem gestut moet hebben „op dit wreet schavot”.

Zeg niet, dat dit stokje in het Rijksmuseum bewaard wordt. Wie in Amersfoort nog iets weet van zijn museum „Flehite”, waar nog zo talrijke geschriften liggen van deze oude stadgenoot, zal u tegenspreken met klem van argumenten. Hij zal u wijzen op een viertal andere stokjes, die ook — misschien wel met opzet — in Flehite bewaard worden en die afkomstig zijn van een Amersfoorts notaris. Zoals die notaris, zal hij dan zeggen, had ook Van Oldenbarneveldt meer dan één stok. Dat in Amsterdam met zijn koperen knop kan dan ook heel goed ook van hem geweest zijn, maar dit hier, met de houten knop, is het echte, het stokje, dat hem steunde op zijn laatste gang.

De hervormde kerk te Vreeswijk. — In het referaat „De hervormde kerken te Vreeswijk en te Benschop” in het „Maandblad van Oud-Utrecht” van 20 October 1.1. (blz. 19—80) trok de mededeeling mijn aandacht, dat de kerk te Vreeswijk in 1585 door de Spanjaarden werd verwoest. Het schijnt mij toe, dat in het betreffende artikel een fout is ingeslopen. Het gaat hier w.s. om de koninklijke troepen, die na den slag — als men die ietwat weidse naam mag gebruiken — bij Amerongen (op 23 Juni 1585) in het Sticht zijn doorgedrongen. Zij schijnen echter niet verder gekomen te zijn dan Houten, waar zij eenige tijd hebben gelegerd. Utrecht, Vreeswijk en wellicht andere plaatsen werden toen in allerijl in staat van verdediging gebracht. Wat Vreeswijk aangaat, zegt Arend van Buchell in zijn Diarium (p. 121) „Nava-

lia quoque Vresvicorum munita aggere et presidio, templumque dirutum, ex sedilibus aliisque impedimentis aggeres tumultuariae erecti”. Het zijn dus de Nederlanders, die met de kerkbanken en andere „impedimenta” verschansingen hebben opgeworpen. Waarom de kerk verwoest moest worden, en blijkbaar nogal grondig, is zonder kennis van nadere bijzonderheden niet duidelijk. Misschien was zij aan 's vijands zijde van de opgeworpen verschansingen gelegen en wilde men voorkomen dat de Spaansen zich er in zouden nestelen. In dit geval zou zij waarschijnlijk in brand gestoken zijn. Mogelijk is ook, dat zij van al het houtwerk en het dak beroofd is en vervolgens in verval geraakt.

J. W. W.

Een Utrechtsch kunstwerk. — Als *Een Gouden Geschenk* beschreef Prof. dr. W. Vogelsang, in een voortreffelijk bij Brusse's Uitgeversmaatschappij te Rotterdam (1948) versehenen en rijk geïllustreerd boekje, het als symbool van dankbaarheid voor de bevrijding van Nederland door H. M. de Koningin aan generaal Dwight D. Eisenhower aangeboden eerezwaard. In het sierlijk proza, dat hem eigen is, geeft de oud-hoogleraar in de kunstgeschiedenis een beschrijving van het zeldzaam-schoone kunstwerk uit de werkplaats der Utrechtsche edelsmeden J. E. en L. Brom en zijn technische bewerking. Na van het boekje genoten en de afbeeldingen bewonderd te hebben, stemt men gaarne in met den slotzin: „Wij mogen ons verheugen, dat er in Nederland heden nog levende ambachtskunstenaars gevonden worden, die zoo iets deugdelijks als dit symbolisch eeregeschenk van een Staatshoofd voor een groot veldheer konden tot stand brengen.” v. C.